

O. Ref. : 10 / A / 2000 / 026

BETREFT : Voorontwerp van wet betreffende de Centrale voor Kredieten aan Particulieren

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer,

Gelet op de wet van 8 december tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid artikel 29;

Gelet op de adviesaanvraag van de Minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek dd. 27 juli 2000;

Gelet op het verslag voorgesteld door de Voorzitter,

Brengt op 9 november 2000 volgend advies uit :

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

Bij brief van 27 juli 2000 vraagt de Minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek het advies van de Commissie over een voorontwerp van wet betreffende de Centrale voor Kredieten aan Particulieren.

Volgens de memorie van toelichting vormt het ontwerp een primordiaal element van het globaal plan in de strijd tegen de schuldenoverlast, op 26 april 2000 aanbevolen door de Interministeriële Conferentie voor Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie. Het is er meer bepaald op gericht een doeltreffend preventiesysteem op te stellen tegen de schuldenoverlast, die voortvloeit uit de opeenhoping van de kredietovereenkomsten. De kredietwaardigheid van de kredietnemer, of zijn vermogen het hoofd te bieden aan de verplichtingen die voortvloeien uit de kredietovereenkomst, wordt door de kredietgever beoordeeld, tijdens het onderzoek van een kredietaanvraag, op basis van gegevens met betrekking tot, onder meer, de reeds in het kader van lopende overeenkomsten gedragen financiële lasten.

Het onderscheid tussen positief bestand en negatief bestand is algemeen aanvaard. Een positief bestand registreert alle kredietovereenkomsten die door particulieren werden afgesloten, terwijl een negatief bestand enkel de betaalaccidenten registreert, hetgeen de betrokkene enkel behoedt voor een verergering van zijn situatie van debiteur. Dat is het geval met de huidige Centrale voor Kredieten aan Particulieren, die sinds 1985 door de Nationale Bank van België wordt beheerd. Eind 1999 waren 375.000 personen en ongeveer 496.000 contracten geregistreerd. Van die contracten was circa 84 pct. "niet-geregulariseerd", d.w.z. dat de terugbetalingsachterstand niet werd aangezuiverd. In verhouding tot het aantal meerderjarige personen van de bevolking, bedroeg het totaal aantal geregistreerde personen eind 1999 circa 4,7 pct. tegen 4,4 pct. eind 1994. Een dergelijk negatief bestand, gaat de memorie voort, stelt de kredietgever onvoldoende in de mogelijkheid personen te beoordelen die de grens van hun terugbetalingsmogelijkheden hebben bereikt, maar nog geen vertraging hebben opgelopen. Het is de toekenning van een bijkomend krediet die de catastrofe zal ontketenen. Volgens de memorie biedt de oprichting van een positief bestand – dat verplicht geraadpleegd zou moeten worden – een versterkte bescherming tegen de schuldenoverlast door met name de kredietgevers verantwoordelijker te maken.

Op vraag van de Commissie werd het werkdocument dat het voorontwerp van koninklijk uitvoeringsbesluit van de toekomstige wet op de centrale bevat, op 3 oktober 2000 door het kabinet van de Minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek opgestuurd.

II. ONDERZOEK VAN DE BEPALINGEN

Artikel 3

Dit artikel bepaalt ratione materiae het toepassingsgebied van het ontwerp : de Koning stelt de precieze criteria vast waaraan zowel de beoogde overeenkomsten en wanbetalingen (§ 1) als de gegevens die in de Centrale geregistreerd worden en de modaliteiten voor de bijwerking ervan en de bewaartermijnen van die gegevens (§ 2) moeten beantwoorden.

De Commissie wenst hier reeds haar waardering uit te drukken voor artikel 20 van het ontwerp dat bepaalt dat zij geraadpleegd zal worden inzake het (de) voorontwerp(en) van uitvoeringsbesluit.

Wat de door § 2 aan de Koning toegekende bevoegdheid betreft, vermeldt de memorie bij wijze van voorbeeld de vastlegging van een drempel inzake bedrag en duur om zodoende de registratie te beperken tot die overeenkomsten die relevant zijn voor de beoordeling van de kredietpositie van de betrokkene. De Commissie acht het verkieslijk te verwijzen naar een verhouding van de schuldenlast tot de inkomsten (ratio). Anderzijds herhaalt de Commissie haar wens uit advies nr. 10/97 van 9 april 1997 (punt 20) dat gezien de soms dramatische gevolgen die de inschrijving van de wanbetalingen met zich meebrengt, deze gegevens onmiddellijk moeten worden geschrapt zodra teruggekeerd wordt tot de normale uitvoering van het krediet of indien het volledig werd betaald.

De bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen zou er wel bij varen vermits de vermelding van het al dan niet bestaan van een overeenkomst op zich voldoende informatie biedt. Op dit punt verwijst de Commissie eveneens naar de vaststelling van het *Observatoire du Crédit et de l'Endettement* dat de centralisatie van positieve gegevens kan bijdragen tot de vermindering van het belang van bestanden die gericht zijn op de registratie van negatieve gegevens, en op termijn tot het einde ervan kan leiden¹. In alle gevallen lijkt het dat er veel minder reden is om voortaan het spoor te bewaren van een wanbetaling wanneer deze geregulariseerd werd. De Commissie wenst verder dat het bijwerken en verwijderen van de gegevens vanaf nu binnen korte termijn gebeurt, bijvoorbeeld binnen een termijn van twee dagen zoals voorzien door het werkdocument dat het voorontwerp van koninklijk uitvoeringsbesluit bevat².

De Commissie benadrukt ook dat ofschoon de registratie zo ruim mogelijk dient opgevat, de aan de kredietgevers voorbehouden toegang tot de gegevens geregeld moet worden afhankelijk van het doeleinde van het voorontwerp van wet (strijd tegen de schuldenoverlast van de kredietnemers).

De derde paragraaf vertrouwt aan de Bank het vaststellen toe van administratieve en technische richtlijnen die moeten worden nageleefd door de personen die gehouden zijn gegevens aan de Centrale mede te delen of haar te raadplegen. De Commissie vraagt dat zij haar rol kan vervullen door in het Begeleidingscomité (cf. art. 11 infra) vertegenwoordigd te zijn.

Hoewel niet in dit artikel vermeld, stellen we vast dat de berichten van collectieve schuldenregeling verder geregistreerd zullen worden in de Centrale voor Kredieten aan Particulieren krachtens artikel 19 van de wet van 5 juli 1998 betreffende de collectieve schuldenregeling en de mogelijkheid van verkoop uit de hand van de in beslag genomen goederen³. Cf. infra, de opmerkingen inzake deze berichten naar aanleiding van het gebruik van het identificatienummer (art. 5) en de te verstrekken kennisgeving (art. 6 in fine).

Artikel 4

Dit artikel gelast de kredietgevers en de door de Koning aangewezen personen om de gegevens aan de Centrale mede te delen. De Koning bepaalt de termijnen voor de mededeling.

De Commissie neemt akte van de in de memorie van toelichting uitgedrukte wens dat de wanbetalingen zo vlug mogelijk worden meegedeeld. Dit is een essentiële voorwaarde voor efficiëntie. Ter zake lijkt een termijn van 8 dagen, zoals bepaald door het voorontwerp van koninklijk uitvoeringsbesluit, redelijk. Toch wenst de Commissie om evidente redenen dat de registratie van overeenkomsten eveneens snel geschiedt. Het werkdocument dat het voorontwerp van koninklijk uitvoeringsbesluit bevat, lijkt aan dit punt te voldoen.

¹ Cf. "Observatoire du Crédit et de l'Endettement", a.s.b.l., september 1997, blz. 61.

² De Commissie ontvangt bepaalde klachten die getuigen van nalatigheid of slechte wil ter zake in dit opzicht vanwege de kredietgevers.

³ Op dit punt lijkt het dat het duidelijker zou zijn geweest indien artikel 3 van de tekst van het voorontwerp begon met "Ongeacht artikel 19 van de wet van 5 juli 1998 betreffende(...)," de Bank...

Artikel 5

Dit artikel bepaalt en regelt het gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister voor de toepassing van het wetsontwerp.

a) Volgens de memorie van toelichting rechtvaardigen problemen inzake homonymie, fouten, fraude, enz., alsmede de bijkomende kost die zijn oorsprong vindt in de noodzakelijke informatisering van bijkomende gegevens om deze problemen te voorkomen, het gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister van de natuurlijke personen ⁴ door de kredietgevers en door de Bank. Bovendien vereisen het aanzienlijk volume nieuwe registraties en de aanzienlijke meerkost die dit zal meebrengen, het gebruik van een identificatiemethode die betrouwbaar, eenvoudig en economisch is. De Commissie had in het reeds genoemde advies nr. 10/97 het risico van verwarring, fouten en fraude ter sprake gebracht dat veel groter is – gezien het grote aantal geregistreerde kredietnemers – dan in het huidige systeem van de negatieve centrale. Op dat vlak kan zij zich dus alleen maar verheugen over het feit dat men precisie heeft nagestreefd.

b) Wat het gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister betreft, en hoewel het hier gaat om een voorontwerp van wet dat het gebruik en de voorwaarden van het gebruik van het nummer bepaalt ⁵, wenst de Commissie bepaalde principiële standpunten in herinnering te brengen die zij naar voren bracht in haar algemene advies inzake het Rijksregister (advies nr. 30/98 van 25 september 1998) en herhaalde in het advies nr. 28/99 van 8 september 1999 inzake het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 :

- om te vermijden dat het Rijksregisternummer gebruikt wordt om gegevenskoppelingen te maken, wat niet door de wet van 8 augustus 1983 is toegestaan, stelde de Commissie voor een kadaster in te stellen van de koppelingen van bestanden of gegevens en een concretere vorm te geven aan de veiligheidsmaatregelen waaraan de instellingen of organisaties die toegang hebben tot het Rijksregister of het Rijksregisternummer mogen gebruiken, zich moeten houden;
- de doeleinden waarvoor instellingen, organisaties en personen het recht zouden hebben om het Rijksregisternummer te gebruiken, zouden deze zijn die slaan op de uitvoering van opdrachten van openbare dienst of algemeen belang.

Uiteraard betreurt de Commissie dat nog niet op deze voorstellen werd ingegaan ⁶. De Commissie heeft zeker niet de bedoeling zich tegen dit gebruik te verzetten. Integendeel, zij verheugt zich over de vaststelling dat het voorstel dat zij ten aanzien van alle sectoren had uitgebracht in deze sector begint uitgevoerd te worden. Toch laakt zij dat het hier slechts om een sector gaat, terwijl het andere, momenteel door de wet van 8 augustus 1983 geregelde, stelsel blijft voortbestaan, waardoor er een gebrek aan samenhang en veiligheid op juridisch vlak ontstaat. De Commissie beveelt aan dat zelfs indien het gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister is toegestaan, dit slechts een mogelijk alternatief vormt voor andere, voldoende afdoende identificatiemiddelen zoals bedoeld door artikel 12 van het werkdocument dat het voorontwerp van koninklijk uitvoeringsbesluit bevat.

⁴ De memorie van toelichting preciseert dat aan de kredietgevers geen enkele toegang tot het Rijksregister wordt verleend.

⁵ Het gaat niet om een door de Koning op grond van artikel 8 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen verleende machtiging.

⁶ Zij beval eveneens aan de aanvragen tot toegang tot het Rijksregister en tot gebruik van het Rijksregisternummer te onderwerpen aan een machtigingscomité. Het ontwerp van wetgeving spitst zich evenwel niet toe op de wet van 1983.

c) Onder voorbehoud van deze opmerking, stelt de Commissie vast dat het nummer enkel mag gebruikt worden voor de toepassing van de wet in kwestie⁷,

- hetzij door de kredietnemer zelf voor de mededeling van een kredietaanvraag aan de kredietgever,
- hetzij tijdens de mededeling van de gegevens aan de Bank of in het kader van de raadpleging door de kredietgever,
- of, tenslotte, tijdens de mededeling door de Bank aan de kredietgevers van gegevens betreffende overeenkomsten of wanbetalingen.

Dientengevolge :

- mag de Bank dit nummer niet vermelden in haar antwoorden aan zij die toegang hebben tot de Centrale krachtens artikel 8 van het voorontwerp en die geen kredietgevers zijn in de zin van artikel 2, 5° (kredietverzekeraars, rechtspersonen die betaalkaarten ter beschikking stellen van de consument, advocaten, ministeriële ambtenaren of gerechtelijke mandatarissen, ambtenaren van het Ministerie van Economische Zaken, schuldbemiddelaars⁸, de Controledienst voor de Verzekeringen en buitenlandse Kredietcentrales). De Commissie vraagt zich af wat de zin is van deze beperking van zodra het identificatiemiddel in kwestie een mogelijkheid op controle van de kwaliteit van de gegevens biedt.
- mogen de griffiers van de rechtbanken van inbeslagneming⁹, vermits zij niet de kredietgevers zijn, dit identificatiemiddel niet gebruiken om de gegevens mee te delen aan de Centrale, terwijl, volgens de statistieken van december 1999 van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren van de Nationale Bank van België, "praktisch 85 % van deze berichten personen betreffen die, op het moment van de mededeling door de griffier, reeds in het bestand van de Centrale vermeld stonden"¹⁰; de personen beoogd in artikel 8 van het ontwerp en die geen kredietgevers zijn (cf. supra) mogen het identificatiemiddel niet gebruiken om toegang te hebben tot de gegevens. We merken op dat de kredietverzekeraars, hoewel zij op grond van artikel 4 van het voorontwerp verplicht zullen zijn de gegevens aan de Centrale mee te delen¹¹, niet gemachtigd zijn het identificatiemiddel in kwestie te gebruiken terwijl ze erover beschikken in hun dossiers. De Commissie stelt zich vragen over de gegrondheid van deze verschillen.
- denkt de Commissie, in de veronderstelling dat een kredietaanvraag wordt geweigerd, dat het belangrijk is in een bepaling te voorzien die de kredietgever, aan wie de kredietaanvraag gericht is, zeer duidelijk het gebruik van dit identificatiemiddel verbiedt. Zij brengt in herinnering dat artikel 4, 5° van de wet op de persoonlijke levenssfeer bepaalt dat de gegevens, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, niet langer mogen worden bewaard dan voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt, noodzakelijk is.

⁷ Het gaat dus niet om een algemene machtiging tot gebruik, bijvoorbeeld voor andere bancaire operaties dan deze met betrekking tot de toekenning van het krediet.

⁸ Krachtens artikel 4, § 2 van het koninklijk besluit van 22 april 1999 tot regeling van de registratie van de berichten van collectieve schuldenregeling door de Nationale Bank van België en van hun raadpleging door de personen bedoeld in artikel 19, § 2, van de wet van 5 juli 1998 betreffende de collectieve schuldenregeling, moet de schuldbemiddelaar, na zijn aanstelling, onverwijld de gegevens raadplegen die in de centrale geregistreerd zijn op naam van de schuldenaar voor wie hij als schuldbemiddelaar optreedt.

⁹ Krachtens artikel 2 van het in de vorige voetnoot genoemde koninklijk besluit, deelt de griffier aan de Nationale Bank een afschrift mee van het bericht van collectieve schuldenregeling. Artikel 3 van hetzelfde besluit schrijft de mededeling voor door de griffier van daaropvolgende gegevens aan de Bank.

¹⁰ Cf. genoemde statistieken, blz. 5 in fine.

¹¹ De memorie van toelichting inzake artikel 4 is zeer duidelijk op dit punt.

d) De Commissie wenst een specifieke opmerking te maken die steunt op de aangewende logistieke techniek. Daar zij vaststelt dat artikel 13 van het voorontwerp in geen enkele sanctie voorziet in het geval van schending van de gebruiksvoorwaarden van het identificatiemiddel, heeft de Commissie reden om te denken dat de bepaling in de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister, die de strafsancties ¹² bepaalt in het geval van overtreding van artikel 9, niet van toepassing zal zijn. Men zal dus het onrechtmatige gebruik van het identificatiemiddel niet gerechtelijk kunnen vervolgen op grond van dit artikel, maar wel op artikel 39, 1° van de wet op de persoonlijke levenssfeer, dat met een geldboete van honderd frank tot honderdduizend frank ¹³ de verantwoordelijke voor de verwerking, zijn vertegenwoordiger in België, zijn aangestelde of gemachtigde straft die persoonsgegevens verwerkt met overtreding van de voorwaarden die in artikel 4, § 1, worden opgelegd. Maar in deze veronderstelling vraagt de Commissie zich af waarom het ontwerp in artikel 13, § 1, voorziet in de bestraffing van zij die de verplichting om de inlichtingen die door de Centrale worden verstrekt, niet te gebruiken voor commerciële doeleinden, overtreden, terwijl de bepaling van artikel 39 ook zou kunnen volstaan ¹⁴. De Commissie beveelt aan dat iedere dubbelzinnigheid op dit punt wordt verholpen.

e) Bij wijze van aanvulling bij de vorige opmerking vraagt de Commissie dat zo streng mogelijke veiligheidsvoorwaarden worden genomen, met name met het oog op een effectieve mogelijkheid tot controle met behoud van spoor (logging) van de raadplegingen van de Centrale door de gemachtigde personen. Deze aanvraag is gerechtvaardigd gezien de aanzienlijke toename van gegevens in de Centrale, maar ook gelet op de samenloop van de identificatiemiddelen.

Zij wenst eveneens dat de in te voeren veiligheidsmaatregelen, met name op het vlak van de kredietgevers, in de wet verduidelijkt worden, en dat in het bijzonder wordt voorzien in een veiligheidsconsulent zoals aanbevolen in andere sectoriële wetgevingen, bvb. de sociale zekerheid.

Artikel 6

Dit artikel verplicht, enerzijds, de kredietgever om de kredietnemer kennis te geven van zijn registratie door een vermelding in de overeenkomst en, anderzijds, de Bank om de betrokkene in kennis te stellen van zijn registratie wegens wanbetaling. De inhoud van deze kennisgeving wordt eveneens gedetailleerd weergegeven.

De eerste paragraaf belast de kredietgevers, in plaats van de Nationale Bank, met de kennisgeving van de registratie van overeenkomsten in de Centrale. De Commissie stelt zich vragen bij de formulering "in plaats van de Bank", vermits dit enkel zin zou hebben indien de Bank verplicht is kennis te geven - quod non – gelet op de vrijstelling van kennisgeving verbonden aan het feit dat de registratie wordt verricht krachtens een wetsbepaling ¹⁵.

De tweede paragraaf belast de Nationale Bank met de kennisgeving van de eerste registratie voor de wanbetalingen. De Commissie dringt erop aan dat de kennisgeving zo snel mogelijk zou geschieden. We stellen voor er de uitdrukking "dadelijk" bij te voegen.

¹² Het gaat ook om artikel 13 van deze wet van 1983.

¹³ Met 200 te vermenigvuldigen.

¹⁴ De Commissie acht het in ieder geval niet redelijk te denken denkt dat het doel erin zou bestaan de strafmaatregelen te verzachten.

¹⁵ Cf. artikel 9, § 2, tweede lid, littera b) van de wet op de persoonlijke levenssfeer.

De Commissie is tevreden met het feit dat deze verplichting tot kennisgeving vanwege de Bank in de tekst van het voorontwerp voorkomt, daar, zoals we voorheen hebben aangegeven, deze verplichting geen wettelijke grondslag vindt in de wet op de persoonlijke levenssfeer maar wel in artikel 70 van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, dat evenwel enkel betrekking heeft op de wanbetalingen inzake consumentenkrediet. Daarenboven legt artikel 46 van de wet van 4 augustus 1992 op het hypothecair krediet – opgeheven door artikel 19 van voorliggend voorontwerp – geen enkele verplichting tot kennisgeving op vanwege de Nationale Bank tijdens de registratie van gegevens die eigen zijn aan dit soort van krediet.

Uit ons onderzoek mogen we besluiten dat de voorgelegde tekst van artikel 6¹⁶ werkelijk een tamelijk volledig – zelfs autonoom - systeem opricht ten aanzien van artikel 9 van de wet op de persoonlijke levenssfeer en artikel 70 van de wet op het consumentenkrediet :

- er wordt bepaald wie tot kennisgeving is verplicht;
- de inhoud van de kennisgeving wordt gepreciseerd;
- de gevallen van kennisgeving worden bepaald en vallen onder het toepassingsgebied van de wet op het consumentenkrediet (registratie van overeenkomsten en van het hypothecair krediet);
- de rechten van de betrokkenen worden vastgesteld.

Gelet op de formulering van dit artikel 6, op haar tamelijk volledig karakter maar ook op de afwezigheid van een recht op betwisting¹⁷, stelt de Commissie zich volgende vragen :

- voor de wanbetalingen inzake consumentenkrediet, lijkt het dat artikel 70, § 2, derde lid van de wet op het consumentenkrediet van toepassing zal blijven;
- voor de wanbetalingen op het vlak van het hypothecair krediet, de betwistingen inzake de gegevens die verwerkt worden ten gevolge van de registratie van de overeenkomsten en – niet te vergeten – de betwistingen inzake de gegevens vermeld in de berichten van collectieve schuldregeling, dient verwezen naar artikel 15 van de wet op de persoonlijke levenssfeer.

De Commissie wenst ook dat op dit vlak alle onduidelijkheid wordt weggenomen, met name door artikel 6, § 3, in fine op te leggen de betrokkene hiervan in kennis te stellen.

Tenslotte betreurt de Commissie dat noch de wet op de persoonlijke levenssfeer, noch voorliggend voorontwerp, noch de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, van de Nationale Bank verlangen dat zij de betrokkene in kennis stelt van de registratie in de Centrale van een bericht van collectieve schuldenregeling. De wet op de persoonlijke levenssfeer stelt de Bank immers al vrij van deze kennisgeving wanneer de registratie – dit hebben we meermaals aangehaald – wettelijk verplicht is. Het voorgelegde voorontwerp van wet bevat geen enkele bepaling betreffende deze berichten, daar men het systeem opgericht door de reeds genoemde wet van 5 juli 1998 wou behouden. Tot op heden is de kennisgeving van de betrokkene opgelegd krachtens artikel 70¹⁸ van de wet op het consumentenkrediet waar artikel 19, § 1 van de wet op de collectieve schuldenregeling (verplichting de gegevens van de berichten in de centrale gegevensbank van de Nationale Bank te registreren) naar toe verwijst. Evenwel wijzigt artikel 46 van de wet van 11 december 1998¹⁹, die zeer binnenkort in werking zal treden, onder andere paragraaf 1, eerste lid

¹⁶ Artikel 7 van het voorontwerp doet dit evenzo.

¹⁷ Zelfs indien de draagwijdte van dit recht niet erg ruim is, kan deze bepaling efficiënt blijken, bvb. op het vlak van postorders. Bepaalde geregistreerde consumenten hebben zodoende de gelegenheid te doen vermelden dat zij geen overeenkomst hebben gesloten met de instelling die om de registratie heeft verzocht. "Observatoire du Crédit", op.cit. blz. 45.

¹⁸ Momenteel bepaalt de tekst dat "wanneer een consument voor de eerste maal in een bestand wordt geregistreerd wegens wanbetaling met betrekking tot kredietovereenkomsten in de zin van deze wet, [...] hem daarvan onverwijld door de houder van het bestand, rechtstreeks of onrechtstreeks, kennis [moet] worden gegeven." We merken op dat de tekst ruim is opgesteld en zich niet beperkt tot de wanbetalingen.

¹⁹ Wet tot omzetting van de richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.

van dit artikel 70 als volgt : "Wanneer een consument voor de eerste maal in een bestand wordt geregistreerd wegens wanbetaling met betrekking tot kredietovereenkomsten in de zin van deze wet, moet hem daarvan onverwijld door de verantwoordelijke voor de verwerking, rechtstreeks of onrechtstreeks, kennis worden gegeven." Deze tekst beoogt dus nog enkel de kennisgeving ten gevolge van de registratie van wanbetalingen inzake krediet.

Artikel 7

Dit artikel regelt het recht op toegang en verbetering van de kredietnemer.

De Commissie stelt voor de tweede zin van dit artikel als volgt op te stellen : "In geval van verbetering, en voor zover deze verbeteringen een invloed kunnen hebben op de kredietwaardigheid van de betrokkene, moet de Bank deze verbetering medelen aan de personen die inlichtingen van de Centrale hebben verkregen en door de persoon zijn aangewezen".

Artikel 8

Volgens de door de Koning vastgestelde regels bepaalt dit artikel aan wie de in de Centrale geregistreerde gegevens verstrekt mogen worden en voor welke doeleinden. Tevens verplicht het tot het nemen van maatregelen om het vertrouwelijke karakter van die inlichtingen te waarborgen.

De eerste paragraaf bepaalt dat de in de Centrale geregistreerde inlichtingen verstrekt mogen worden aan de personen opgesomd in artikel 69, § 4, eerste lid, 1° tot 5°, 7° en 8° conform de in deze bepaling vermelde doeleinden.

Het tweede lid van dit artikel 69, § 4 bepaalt dat deze inlichtingen enkel gebruikt mogen worden in het raam van het verstrekken of het beheer van kredieten of betalingsmiddelen die van aard zijn het privé-vermogen van een natuurlijk persoon te bezwaren en waarvan de uitvoering op het privé-vermogen van deze persoon kan voortgezet worden, alsmede in het raam van de activiteiten die onderworpen zijn aan het koninklijk besluit nr. 225 van 7 januari 1936 tot reglementering van de hypothecaire leningen en tot inrichting van de controle op de ondernemingen van hypothecaire leningen of van de wet van 4 augustus 1992 op het hypothecair krediet. Zodra zij verkregen zijn, mogen zij enkel worden medegedeeld aan de personen bedoeld in het eerste lid en aan de personen die door de Koning, met toepassing van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, werden gemachtigd om kredietverzekeringsverrichtingen te bedrijven.

Ten aanzien van deze tekst heeft de Commissie de volgende opmerkingen :

- de voorwaarden waaronder de gegevens verstrekt kunnen worden zijn zeer ruim opgesteld ²⁰ en gelet op de toename van verwerkte gegevens is het risico op misbruik dus reëel; de Commissie verwijst eveneens naar haar wens, geuit op het einde van artikel 5, dat de controle- en veiligheidssystemen verstevigd worden, zowel op het niveau van de Nationale Bank als de instellingen die toegang hebben tot de gegevens;
- het eerste lid van dit artikel 69, § 4 omschrijft niet echt de doeleinden; deze worden aangehaald in het tweede lid van het artikel 69, § 4; de Commissie beveelt aan preciezer te zijn voor wat de verwijzing betreft;

²⁰ Op dit punt is het kenmerkend te lezen dat § 2 van dit artikel bepaalt dat de inlichtingen die door de Centrale verstrekt worden niet mogen gebruikt worden voor commerciële prospectiedoeleinden. Hiermee wordt het te algemene, zelfs vage, karakter erkend van de aangegeven gebruiksdoeleinden. Ook is de Commissie maar gedeeltelijk tevreden over het feit dat in de memorie van toelichting te lezen staat dat het verbod op gebruik van deze gegevens voor commerciële doeleinden ruim dient geïnterpreteerd.

- verder stelt de Commissie voor dat § 2 van artikel 8 van het voorontwerp als volgt wordt opgesteld: "De inlichtingen die door de Centrale worden verstrekt mogen enkel gebruikt worden met het oog op het sluiten van een consumentenkredietovereenkomst of bij de overhandiging van een aanbod van hypothecaire kredietovereenkomst en met uitsluiting van ieder ander doeleinde, zoals onder meer commerciële prospectie".

Artikel 9

Dit artikel verplicht de kredietnemers de Centrale te raadplegen, voorafgaandelijk aan het sluiten van een kredietovereenkomst.

De Commissie herhaalt haar onder artikel 5 gemaakte opmerking inzake de bewaring van het identificatiemiddel.

Artikel 11

Er wordt een Begeleidingscomité opgericht dat onder andere belast is met het uitbrengen van adviezen over de ontwerpen van koninklijk besluit opgesteld in uitvoering van de wet, de organisatie van de Centrale en het ontwerp van budget van de Centrale.

De Commissie wenst uitdrukkelijk vertegenwoordigd te zijn in dit Begeleidingscomité.

Artikel 13

Dit artikel heeft tot doel een aantal feiten tot misdrijf te verheffen. De Commissie stelt voor dat de in de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet bedoelde misdrijven op zulke wijze geformuleerd worden dat zij de schendingen van voorliggend ontwerp bestrijken. Dit zou eveneens leiden tot het ontstaan van eenvormigheid in de voorziene strafmaatregelen.

De Commissie betreurt dat de niet-naleving van de verplichting tot kennisgeving, waarmee de kredietgevers door artikel 6, § 1, eerste lid van het voorontwerp belast worden, niet tot misdrijf wordt verheven.

Artikel 18

Dit artikel bevat een aantal wijzigingsbepalingen van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet.

De vierde paragraaf die artikel 70, § 2, tweede lid vervolledigt, zou rekening moeten houden met de nieuwe, door de voorheen genoemde wet van 11 december ingevoerde, woordenschat. De woorden "houder van het bestand" zouden vervangen moeten worden door "verantwoordelijke voor de verwerking".

De Commissie stelt vast dat artikel 18, § 5 enkel de tweede paragraaf wijzigt van artikel 72, die de Koning machtigt een Toezichtscomité op te richten voor de toepassing van deze wet (die van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet); daarin wordt de toepassing begrepen van de wet van (...) betreffende de Centrale voor Kredieten aan Particulieren. De Commissie – bezorgd om de coherentie – is van mening dat deze wet opnieuw onder § 7, 1° van hetzelfde artikel 72 beoogd zou moeten worden, artikel dat, met het oog op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, het Toezichtscomité belast met het toezien op de naleving van dit hoofdstuk ²¹ en haar uitvoeringsmaatregelen.

Artikel 20

In de Franse versie van dit artikel dient "Commission pour la protection de la vie privée" vervangen door "Commission de la protection de la vie privée".

Ofschoon de Commissie het waardeert dat de Minister haar voorafgaandelijk aan het nemen van de uitvoeringsbesluiten moet raadplegen, is zij het niet eens met het opzet de wijze waarop zij geraadpleegd wordt te reglementeren, met name met het feit dat de Minister de termijn bepaalt binnen dewelke de Commissie advies moet uitbrengen en de gevolgen van niet-naleving van deze termijn. Dit punt wordt immers geregeld door de wet op de persoonlijke levenssfeer.

Slotopmerking

De Commissie wenst dat artikel 100 van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet wordt opgeheven, opdat de in dit artikel bedoelde vorderingen naar de toekomst toe ondubbelzinnig door artikel 14 van de wet op de persoonlijke levenssfeer zouden geregeld worden.

De vorderingen op het vlak van de verwerkingen van gegevens met betrekking tot wanbetalingen inzake consumentenkrediet vallen volgens genoemd artikel 100 van deze wet immers onder de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg ²². Wat de wanbetalingen inzake hypothecaire leningen en berichten van collectieve schuldenregelingen betreft, kunnen we ervan uitgaan ²³ dat deze vallen onder de bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg (artikel 15 van de wet op de persoonlijke levenssfeer). Dezelfde conclusie lijkt ook te gelden voor de registratie van de gegevens van de in het voorontwerp bedoelde overeenkomsten.

²¹ Het gaat om hoofdstuk VI met als titel "Verwerking van persoonsgegevens betreffende het consumentenkrediet".

²² Cf. Y. Pouillet en A. Lefèvre : "Vie privée et crédit à la consommation, protéger le consommateur ou sa vie privée : un choix difficile", in Le crédit à la consommation, Editions du jeune Barreau de Bxl, 1997, blz. 115 en 116 : "de bevoegdheid van een buitengewone rechtbank – hier, de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg krachtens artikel 14 van de algemene wet – dient strikt geïnterpreteerd. Hij is enkel bevoegd wanneer de aanvraag steunt op de artikelen 10 en 12 van de wet van 8 december 92. Welnu, de rechten in kwestie steunen op artikel 70, § 2 en § 3 van de wet op het consumentenkrediet" (eigen vertaling). De auteurs besluiten hieruit dat de rechtbank van eerste aanleg bevoegd zou zijn (art. 100 in kwestie).

Toch merken we op dat ten gevolge van de nabije inwerkingtreding van de wet van 11 december 1998 die de wet op de persoonlijke levenssfeer wijzigt, artikel 70, § 2 en § 3 gewijzigd zal worden en rechtstreeks zal verwijzen naar de artikelen 10 en 12 van de algemene wet. Artikel 100 in kwestie werd evenwel niet opgeheven ...

²³ Het lijkt niet ter zake doend te denken dat de verwerking door de Nationale Bank de band zou vormen met de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg. De wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet heeft immers betrekking op de door andere verantwoordelijken bijgehouden verwerkingen.

OM DEZE REDENEN,

brengt de Commissie, onder voorbehoud dat er rekening wordt gehouden met haar opmerkingen, een gunstig advies uit over het voorontwerp van wet betreffende de Centrale voor Kredieten aan Particulieren.

Voor de secretaris,
wettig verhinderd,

De voorzitter,

(get.) G. POPLEU
adjunct-adviseur.

(get.) P. THOMAS